

ด่วนมาก

ที่ ยธ ๐๒๐๐๔/๑๑๖๗๑

กยค. รับที่ ๑๑๐
วันที่ 31 ต.ค. 2566
เวลา 14.46 น.กระทรวงยุติธรรม
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ ภายหลังประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก
ที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ ภายหลังประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล เพื่อเป็นกลไกการประสานงานและการกำหนดท่าทีระหว่างหน่วยงานไทยต่อไป มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) และ (๑๓)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงยุติธรรมได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้องกรณีประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law: HCCH) โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เห็นชอบต่อการเข้าเป็นสมาชิก HCCH (เอกสารแนบ ๑) เนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อการติดตามพัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลสิทธิประโยชน์ของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมข้ามรัฐ ทำให้ประเทศไทยมีสิทธิในการเข้าร่วมกระบวนการเจรจาเร่งด่วนสัญญาต่าง ๆ ของ HCCH และมีโอกาสในการผลักดันวัตถุประสงค์หรือความต้องการของไทยบนเวทีระหว่างประเทศได้ รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกฎหมายภายในของไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลอีกด้วย โดยไทยเข้าเป็นสมาชิก HCCH โดยสมบูรณ์ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ เป็นต้นมา และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ ภายหลังประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล ตามองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

๒.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๖ เห็นชอบให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีชุดเดิม สิ้นสุดลงในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖ ทั้งนี้ หากเห็นว่าคณะกรรมการใดมีภารกิจสำคัญและจำเป็นต้องคงอยู่เพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ให้เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการคณะนั้นขึ้นใหม่ โดยให้ตรวจสอบและปรับปรุงองค์ประกอบหน้าที่และอำนาจให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน แล้วส่งไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยด่วนภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยกระทรวงยุติธรรมตรวจสอบแล้ว พบว่า “คณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อน

การดำเนิน...

การดำเนินการภายหลังประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกที่ประชุม กรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law: HCCH)" ของกระทรวงยุติธรรม ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน เป็นคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นจากมติคณะรัฐมนตรีของคณะรัฐมนตรีชุดเดิม (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕) มีภารกิจสำคัญในการกำหนดนโยบายในภาพรวมและติดตามงานสำคัญในกรอบกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล ของประเทศไทย การบูรณาการของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าเป็นอนุสัญญาที่เป็นประโยชน์ในอนาคต เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศไทยในการพัฒนาระบบกฎหมาย ตลอดจนการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

๒.๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา HCCH ฉบับต่าง ๆ กอปรกับกระทรวงยุติธรรมมีความจำเป็นเร่งด่วนในการเตรียมการด้านสัณฐานและพิธีการ รวมถึงการจัดเตรียมองค์ประกอบคณะผู้แทนไทยในการเข้าร่วมการประชุม Council on General Affairs and Policy (CGAP) ประจำปี ค.ศ. ๒๐๒๔ ซึ่งเป็นการประชุมหลักของ HCCH ซึ่งในปีนี้มีกำหนดจัดในช่วงสัปดาห์แรกของเดือนมีนาคม ๒๕๖๗ ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ จึงต้องดำเนินการเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ และจัดการประชุมคณะกรรมการระดับชาติ ภายในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เพื่อจัดทำท่าทีไทยและเตรียมการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประชุมดังกล่าวให้มีความเป็นเอกภาพต่อไป

๓. สารสำคัญ

๓.๑ ข้อมูลภูมิหลัง ที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law: HCCH) ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๘๙๓ โดย HCCH มีพันธกิจหลักในการ (๑) พัฒนาความเป็นเอกภาพของระบบกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล โดยการหาหรือความตกลงร่วมระหว่างประเทศ เช่น เขตอำนาจของศาล กฎหมายที่บังคับใช้ในขอบเขตกฎหมายเอกชนหลายหัวข้อ อาทิ กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายธนาคาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลธรรมดา (๒) เป็นศูนย์กลางความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างประเทศในด้านกฎหมายเอกชน เพื่อเพิ่มความรัดกุมทางกฎหมายสำหรับนิติสัมพันธ์ระหว่างประเทศทุกรูปแบบ และ (๓) ดำเนินการจัดการประชุมและการสัมมนา หรือให้ความช่วยเหลือในการประชุมระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลก เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้อนุสัญญา และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจขององค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ทางกฎหมาย

๓.๒ การเข้าเป็นสมาชิกของไทย ประเทศไทยยื่นหนังสือแจ้งความประสงค์ (Letter of Request) เพื่อขอเข้าเป็นสมาชิก HCCH ต่อกระทรวงการต่างประเทศเนเธอร์แลนด์ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓ ระหว่างการเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุม Council on General Affairs and Policy (CGAP) ประจำปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ซึ่งเป็นการประชุมประจำปีของประเทศสมาชิก HCCH เมื่อวันที่ ๓ - ๖ มีนาคม ๒๕๖๓ ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และต่อมาได้ยื่นตราสารยอมรับธรรมนูญของ HCCH (Instrument of Acceptance) ณ สำนักเลขาธิการ (Permanent Bureau) ของ HCCH กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ระหว่างการประชุม Council on General Affairs and Policy (CGAP) ประจำปี ค.ศ. ๒๐๒๑ จึงส่งผลให้สมาชิกภาพของประเทศไทยมีผลสมบูรณ์นับแต่บัดนั้น ทั้งนี้ ไทยเป็นสมาชิกลำดับที่ ๘๘ ของ HCCH โดยเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนลำดับที่ ๕ (ถัดจากมาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม และฟิลิปปินส์) ที่เป็นสมาชิกกรอบความร่วมมือดังกล่าว

๓.๓ การเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ กระทรวงยุติธรรมได้เสนอเรื่องเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาการเสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ ภายหลังประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law: HCCH) เพื่อเป็นกลไกประสานงานหลักระหว่างหน่วยงานของไทยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการกำหนดยุทธศาสตร์และทำทั้ไทยในการเจรจาประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์หลักของประเทศ รวมถึงสนับสนุนการเตรียมการเข้าร่วมประชุมหลักของ HCCH ของคณะผู้แทนไทย ทั้งในด้านสารัตถะและการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการประชุม Council on General Affairs and Policy (CGAP) ซึ่งเป็นการประชุมหลักประจำปีของ HCCH โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เห็นชอบข้อเสนอข้างต้น ในการนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ได้ลงนามคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ ๕๕/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อเป็นกลไกประสานงานหลักระหว่างหน่วยงานของไทยที่เกี่ยวข้อง และทำให้การดำเนินการในรอบ HCCH มีเอกภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าประสงค์ของการเข้าเป็นสมาชิกของไทย

๓.๔ อนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการระดับชาติ คณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการฯ ได้มีการประชุมหารือครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โดยมีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจำนวน ๓ คณะ เพื่อขับเคลื่อนการพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา HCCH ฉบับอื่น ๆ ที่ประเทศไทยมีความพร้อม และการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (๑) คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการส่งเอกสารทางการศาลระหว่างประเทศในคดีแพ่งและพาณิชย์ (Convention on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil and Commercial Matters) (๒) คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการยกเลิกข้อกำหนดของการนิติกรณ์สำหรับเอกสารมหาชนต่างประเทศ (Convention Abolishing the Requirement of Legalization for Foreign Public Documents: Apostille Convention) และ (๓) คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๔๘๑

๓.๕ การเสนอเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการระดับชาติ คณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการฯ ได้ประชุมหารือครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ มีมติเห็นควรให้เพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการฯ โดยให้มี “ผู้แทนกรมการกงสุล” (กระทรวงการต่างประเทศ) และ “ผู้แทนกรมการปกครอง” (กระทรวงมหาดไทย) ร่วมเป็นกรรมการด้วย เนื่องจากทั้งสองหน่วยงานมีบทบาทสำคัญในคณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการยกเลิกข้อกำหนดของการนิติกรณ์สำหรับเอกสารมหาชนต่างประเทศ (Convention Abolishing the Requirement of Legalization for Foreign Public Documents: Apostille Convention) ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรง รวมถึงเพื่อประโยชน์ในการให้ความเห็นอย่างครอบคลุมทุกมิติต่อคณะกรรมการระดับชาติ ต่อไป โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ดังนี้

๓.๕.๑ องค์ประกอบ

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (ประธานกรรมการ)
- (๒) ปลัดกระทรวงยุติธรรม (รองประธานกรรมการ)
- (๓) รองปลัดกระทรวงยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย (รองประธานกรรมการ)
- (๔) อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
- (๕) ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม
- (๖) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด

กรรมการ

ฝ่ายเลขานุการ

- (๗) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (๘) ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- (๙) ผู้แทนกรมบังคับคดี
- (๑๐) ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม
- (๑๑) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย
- (๑๒) ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- (๑๓) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (๑๔) ผู้แทนกรมการกงสุล
- (๑๕) ผู้แทนกรมการปกครอง
- (๑๖) ผู้แทนสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์
- (๑๗) ผู้แทนสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)
- (๑๘) ศาสตราจารย์พิเศษวิชัย อริยะนันท์กะ
- (๑๙) ศาสตราจารย์ ดร. ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช
- (๒๐) ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม (กรรมการและเลขานุการร่วม)
- (๒๑) ผู้อำนวยการกองพัฒนางานกฎหมายระหว่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ (กรรมการและเลขานุการร่วม)
- (๒๒) เจ้าหน้าที่กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ที่ได้รับมอบหมาย (ผู้ช่วยเลขานุการ)
- (๒๓) เจ้าหน้าที่กองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ที่ได้รับมอบหมาย (ผู้ช่วยเลขานุการ)
- (๒๔) เจ้าหน้าที่กองพัฒนางานกฎหมายระหว่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ ที่ได้รับมอบหมาย (ผู้ช่วยเลขานุการ)

๓.๕.๒ อำนาจหน้าที่

- (๑) กำหนดกรอบนโยบายในภาพรวมเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการดำเนินการภายหลังจากที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก HCCH
- (๒) กำหนดยุทธศาสตร์และทำที่ไทยในการเจรจาประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์หลักของประเทศ รวมถึงสนับสนุนการเตรียมการเข้าร่วมประชุมหลักของ HCCH ของคณะผู้แทนไทย ทั้งในด้านสารัตถะและการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการประชุม Council on General Affairs and Policy (CGAP)
- (๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติมอบหมาย

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

การเสนอจัดตั้งกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการระดับชาติจะช่วยผลักดันบทบาทของไทยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ HCCH ให้มีประสิทธิภาพและมีลักษณะที่ยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ สำหรับการประสานงานระหว่างประเทศไทยกับสำนักงานเลขาธิการ HCCH กระทรวงยุติธรรมและกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยประสานงานร่วม (Joint National Coordinator)

๕. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ ภายหลังประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก ที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล

๖. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินการในกรอบของ HCCH ของกระทรวงยุติธรรม ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน ตลอดจนคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง ๓ คณะ ภายใต้คณะกรรมการระดับชาติดังกล่าว เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจในมิติของการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล และการพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาอื่น ๆ ที่ประเทศไทยมีความพร้อม ตลอดจนเป็นเวทีวิชาการสำหรับการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับหลักการสากล จึงมีความจำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการข้างต้นเพื่อให้ดำเนินการกิจไปได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การกำหนดยุทธศาสตร์และทำที่ไทยต่อประเด็นด้านสารัตถะต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวมถึงสามารถแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมของไทยในการอภิปรายในที่ประชุมของ HCCH

ในการนี้ กระทรวงยุติธรรมจึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ ภายหลังประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล ตามองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ และกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงการต่างประเทศเป็นเลขานุการร่วม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พันตำรวจเอก

(ทวี สอดส่อง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองการต่างประเทศ

โทร. ๐๘ ๙๓๔๓ ๓๔๑๑ (พลอยรุ่ง)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๒๖๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ployroong.n@moj.go.th